

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Maasvlakte 1

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

17 januari 2012 / rapportnummer 2592-49

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Rotterdam stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het haven- en industriegebied Maasvlakte 1 (hierna: MV1). Het bestemmingsplan zal voor een groot deel het bestaande type bedrijvigheid vastleggen maar zal ook het kader scheppen voor nieuwe m.e.r. (beoordelings)-plichtige ontwikkelingen. Vanwege ruimtedruk en efficiënt ruimtegebruik zal gekeken worden naar mogelijkheden om de bestaande (milieu)ruimte in het plangebied beter te benutten. Activiteiten in het plangebied kunnen effecten hebben op de omliggende Natura 2000-gebieden. Voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998, het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, zal daarom tevens een Passende beoordeling worden uitgevoerd.

Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een m.e.r.-procedure gevolgd. Initiatiefnemer van het bestemmingsplan is het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam. Het milieueffectrapport (MER) wordt opgesteld door het Havenbedrijf Rotterdam in samenwerking met DCMR Milieudienst Rijnmond en de gemeente Rotterdam. De gemeenteraad van Rotterdam is bevoegd gezag in deze procedure. In de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) is aangegeven dat effecten die het plangebied MV1 zullen overstijgen samen met de effecten van de ontwikkelingen in de Europoort en de Botlek-Vondelingenplaat zullen worden onderzocht in het MER. De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') vindt dit een goede werkwijze.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van het plangebied;
- een navolgbare onderbouwing van de stappen die zijn gemaakt om tot de bepaling van de maximale milieugebruiksruimte te komen met specifiek aandacht voor geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid;
- inzicht in hoe de autonome ontwikkeling en de alternatieven passen binnen de beschikbare milieugebruiksruimte;
- een beschrijving van de gevolgen voor het milieu van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan (inclusief uitwerkingsplicht, afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden) maximaal mogelijk maakt;
- een Passende beoordeling waarin de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden die door het voornemen beïnvloed kunnen worden zijn beschreven;
- inzicht in de mate waarin de duurzaamheidsambities realiseerbaar zijn, mede in de context van de nieuwe Havenvisie 2030.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De notitie R&D geeft grotendeels al een goed beeld van de wijze waarop het MER zal worden opgesteld. De Commissie bouwt in haar advies voort op deze notitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

2. Ambities en uitgangspunten

2.1 Beschrijving en analyse huidige situatie

Voor een groot deel zal het bestemmingsplan MV1 de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het plangebied vastleggen. Een goede beschrijving daarvan, ondersteund door goed kaartmateriaal, is daarom van belang. De Commissie adviseert om aansluitend op de notitie R&D daarbij in te gaan op:

- de huidige milieusituatie, bestaande (hinder)contouren voor lucht, geluid en externe veiligheid;
- locaties waar de bestaande inrichting als een gegeven moet worden beschouwd;
- locaties die in de planperiode voor een gewijzigde bestemming in aanmerking (kunnen) komen;
- belemmeringen en (milieu)knelpunten die opgelost moeten worden om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken;
- de bereikbaarheid van het plangebied en knelpunten in de verkeersafwikkeling;
- locaties waar door klimaatverandering eventueel adaptatiemaatregelen nodig kunnen zijn.

Formuleer op basis van de beschrijving van de huidige situatie de belangrijkste kansen en knelpunten in het plangebied.

In hoofdstuk 3 van dit advies wordt aangegeven welke elementen van het op te stellen bestemmingsplan behoren bij de huidige situatie, de autonome ontwikkeling, het voornemen (de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan maximaal gaat bieden) en de alternatieven.

2.2 Duurzaamheidsambities

Duurzaamheid is een belangrijk thema in het Rotterdamse Havengebied. In de havenvisie 2030 is deze duurzaamheidsambitie verder uitgewerkt. Tevens is het havenbedrijf een van de partners in het Rotterdam Climate Initiative (RCI) waarin partners een ambitieuze CO₂ reductiedoelstelling proberen te realiseren.

De Commissie adviseert de algemene duurzaamheidsambities voor 2030 voor MV1 concreet uit te werken en geeft in overweging om de duurzaamheidsambities uit te splitsen in de volgende subdoelstellingen: duurzaam ruimtegebruik, duurzame mobiliteit, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en duurzame energie. Geef aan in hoeverre de ruimtelijke inrichting van MV1 kansen biedt of belemmeringen opwerpt voor de duurzaamheidsambities.

2.3 Wet- en regelgeving

In de notitie R&D is aangegeven welke wet- en regelgeving relevant is voor het op te stellen bestemmingsplan. De Commissie adviseert dit verder uit te werken in het MER in de vorm van randvoorwaarden en uitgangspunten ten behoeve van het toetsingskader. Ga naast het wettelijk kader ook in op de randvoorwaarden en uitgangspunten van het relevante beleid. In hoofdstuk 4 van dit advies zal daar nader op worden ingegaan.

3. Voornemen, referentie en alternatieven

3.1 Beschrijving voorgenomen activiteit

Beschrijf in het MER hoeveel ontwikkelruimte het bestemmingsplan maximaal gaat bieden aan activiteiten die aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben afzonderlijk of in onderlinge samenhang. De ontwikkelruimte die via een uitwerkingsplicht, afwijkings- en/ of wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt moet ook worden meegenomen bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit.

In de notitie R&D wordt aangegeven dat het bestemmingplan ook de plaatsing van windturbines mogelijk zal maken in het plangebied. In dit advies zal een aantal keren specifiek worden ingegaan op de windturbines omdat de milieueffecten afwijken van de effecten van de industriële activiteiten. Uit de notitie R&D blijkt niet hoe concreet de windparken bestemd zullen worden. De beschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming en aansluit bij de context van het havengebied.

3.2 Referentie

Zoals in de notitie R&D ook is aangegeven vormen de (milieueffecten van) de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER. De milieueffecten van het voornemen en de alternatieven moeten vergeleken worden met de milieueffecten van de referentiesituatie.

Huidige situatie

De feitelijke huidige situatie bestaat uit alle vergunde activiteiten die al zijn gerealiseerd. Niet gerealiseerde activiteiten of reserveringen die de vigerende bestemmingsplannen wel mogelijk maken vallen dus niet zondermeer onder de huidige situatie.

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling kan beschreven worden conform de notitie R&D.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen.

3.3 Alternatieven

In de notitie R&D is aangegeven dat twee alternatieven worden onderzocht in het MER. Deze twee alternatieven worden als gelijkwaardige, reële alternatieven beschouwd. De alternatieven zijn gebaseerd op de Havenvisie 2030. Het Global Economy scenario zal worden vertaald in een alternatief omdat dit scenario naar verwachting de grootste milieueffecten laat zien. De overslag groeit in het scenario van 430 miljoen ton in 2010 tot 750 miljoen ton in 2030. Tevens zal het scenario European Trend worden vertaald in een alternatief omdat het Global Economy scenario mogelijk niet voor alle aspecten past binnen de gemaakt afspraken. Dit scenario voorspelt een iets lagere groei van de overslag, namelijk tot 650 miljoen ton in 2030. De Commissie kan zich vinden in de beschrijving van deze twee scenario's. De Commissie adviseert om op hoofdlijnen de effecten van het High Oil Price scenario inzichtelijk te maken in de context van de duurzaamheidsambities in de haven.

In de notitie R&D wordt aangegeven dat mede op basis van de optredende milieueffecten van de twee alternatieven het bestemmingsplanalternatief zal worden bepaald. De Commissie adviseert om een navolgbare onderbouwing te geven van de stappen die zijn gemaakt om tot het bestemmingsalternatief te komen.

3.4 Windturbines

Het voornemen om windturbines mogelijk te maken is globaal beschreven in de notitie R&D. Geef in het MER een onderbouwing vanuit milieuoogpunt van de locatiekeuze van het voornemen voor de windturbines en het op te stellen vermogen.

Het is de Commissie niet geheel duidelijk welke windturbines behoren bij de huidige situatie, autonome ontwikkeling of het voornemen. Geef aan de hand van een kaart dit onderscheid duidelijk aan in het MER.² (zie ook § 3.1 en 3.2 van dit advies). Geef ook aan waar windturbines worden gesaneerd. Voor de autonome ontwikkeling van windturbines is het van belang om aan te geven of er al een ruimtelijk besluit is genomen, een vergunning is verleend en dat

² De Commissie gaat in dit advies uit van de nadere informatie van het Bevoegd gezag dat aan de noordzijde van Maasvlakte 1 nieuwe windturbines zullen worden gerealiseerd en gesaneerd en dat de windturbines rondom de Slufter bij de huidige situatie en autonome ontwikkeling horen. Dit moet in het MER worden onderbouwd.

de turbines op korte termijn gerealiseerd zullen worden. Ga bij de beschrijving van het voor-
nemen voor windturbines in op de volgende punten:

- de situering van de turbines;
- het aantal turbines;
- de masthoogtes van de turbines met bijbehorende vermogens;
- de afstemming met andere initiatieven voor windenergie in en rondom Maasvlakte 1 (zie bijvoorbeeld het overzicht in de nota Wervelender).

Inrichtingsalternatieven windturbines

Het is van belang dat in het MER inrichtingsalternatieven voor opstellingen van windturbines
onderzocht worden zodat:

- verschillen in milieueffecten duidelijk worden (bijvoorbeeld minder effecten op vogels of
meer energieopbrengst);
- mogelijkheden voor milieuvriendelijke(re) alternatieven in beeld zijn;
- gezocht wordt naar optimale afstemming met voorwaarden voor externe veiligheid, radar
en natuur.

Geef daarom in het MER onder meer variaties in:

- de masthoogtes, met bijbehorende rotordiameters en vermogen;
- mogelijkheden voor een energetisch optimale opstelling, zoals de plaatsing van turbines
met relatief grote vermogens met het oog op optimaal ruimtegebruik;
- de geluidsbronsterkte van de windturbine (een 'normale' en een 'stille' variant).

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Het MER dient de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan
maximaal mogelijk³ maakt en de alternatieven.

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan
per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het stu-
diegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten –waar relevant– ook cu-
mulatief in beeld.

In de notitie R&D is op hoofdlijnen al helder aangegeven welke milieueffecten van belang
zijn. In de volgende paragrafen geeft de Commissie in aanvulling op de notitie R&D specifieke
aanbevelingen.

³ Inclusief mogelijke uitwerkingsplichten, afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden die in het bestemmingsplan worden
opgenomen (zie ook paragraaf 3.1 van dit advies).

4.2 Verkeer en vervoer

Wegverkeer

Verkeer en vervoer zijn de veroorzakers van een groot aantal milieugerelateerde effecten.

Breng daarom de volgende punten in beeld:

- Beschrijf in het MER de verkeersstromen in het studiegebied in etmaalbelastingen voor een normale werkdag. Maak daarbij onderscheid naar personenautoverkeer en vrachtverkeer en geef de verdeling van het verkeer over het etmaal.
- Beschrijf de invloed op de kwaliteit van de verkeersafwikkeling, ga daarbij in op de afwikkeling op de A15/N15 en indien relevant op specifieke weggedeelten in de directe omgeving van de onderscheidende onderdelen van het plan. Geef inzicht in de restcapaciteiten voor de periode na 2023.
- Beschrijf voor het goederenvervoer of en zo ja in welke mate de modal split (verdeling vrachtvervoer over de weg, over het spoor en via de binnenvaart) wordt beïnvloed.
- Beschrijf welke invloed er is op de verkeersveiligheid (ongevallen en slachtoffers), geef daarbij aandacht aan het gemotoriseerde verkeer en langzame verkeersdeelnemers.
- Geef in het MER aan via welke routes het vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.
- De notitie R&D geeft aan dat voor de verkeersprognoses in het MER gebruik gemaakt wordt van de Regionale VerkeersMilieukaart 2. Beschrijf welke uitgangspunten (wegen-netwerk, ruimtelijke ontwikkelingen, mobiliteitbeleid) in het model worden gehanteerd voor het opstellen van de prognoses.

Spoor, binnen- en zeevaart, leidingen

Beschrijf dit conform de notitie R&D. Ga tevens in op de ondergrondse en bovengrondse 380-KV-verbindingen zoals in een inspraakreactie is aangegeven.

4.3 Lucht

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in het studiegebied wordt in hoge mate beïnvloed door industriële processen en verkeer over de weg, spoor en het water. Het MER moet de effecten van de industrie en het verkeer op de luchtkwaliteit volledig en overzichtelijk weergeven. Ga in aanvulling op hetgeen wat in de notitie R&D is beschreven in op de volgende punten:

- Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}^4$) en NO_2 te beschrijven, ook onder de grenswaarden.⁵ Ook voor andere stoffen genoemd in de Wet milieubeheer, zoals CO, benzeen, SO_2 , en VOS, moeten de effecten op de luchtkwaliteit worden beschreven.
- Maak gebruik van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. (Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.)

4 Op dit moment zijn de rekenmethoden voor $PM_{2,5}$ nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar is, beredeneer of bereken de concentraties $PM_{2,5}$ dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen.

5 Ook bij concentraties lager dan de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

- Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen.
- Presenteer de resultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten⁶ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen ⁷ (zie § 4.9 van dit advies).

Broeikasgasemissies

- Geef inzicht in de emissies van CO₂ en de twee belangrijkste andere broeikasgassen methaan (CH₄) en lachgas (N₂O).

Toetsing aan wettelijke eisen luchtkwaliteit

- Geef aan wat de relatie is met het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Zuid-Holland (RSL Zuid-Holland), dan wel hoe het project is opgenomen in het NSL/RSL.
- Maak in het geval dat het project onderdeel uitmaakt van het NSL/RSL aannemelijk dat het project past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het NSL/RSL.
- Indien projecten die in het NSL/RSL zijn opgenomen worden gewijzigd geef dan aan hoe dit via de meldingsprocedure (artikel 5.12, twaalfde lid) is uitgewerkt.

Toetsing aan overige beleidskaders

- Geef aan op welke wijze geurhinder door nieuwe initiatieven zoveel mogelijk wordt beperkt conform het provinciale en regionale beleid.
- Beschrijf de mogelijke verschillen in grofstofemissies en de hinder als gevolg daarvan tussen de verschillende varianten.

4.4 Natuur

Het voornemen kan leiden tot extra emissies van vermestende en verzurende stoffen waaronder NO_x en SO₂. Deze stoffen kunnen in de wijde omgeving neerslaan (depositie) en zorgen voor 'verrijking' waardoor kwetsbare vegetaties verdrongen worden door enkele voor vermisting/verzuring tolerante plantensoorten. De biodiversiteit neemt hierdoor af. In de notitie R&D is aangegeven dat de gevolgen van depositie in samenhang met de andere twee bestemmingsplannen in het havengebied worden bekeken. Bepaal het studiegebied op basis van de nieuwe depositie⁸ ten opzichte van de huidige situatie⁹. Gelet op de verwachte omvang van het studiegebied kan gewerkt worden met klassen (bijv. <1, 1–3 mol/ha/jaar).

⁶ Gebruik hiervoor een klassebreedte van minder dan 1,0 µg/m³, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

⁷ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

⁸ Gelet op de in grote delen van Nederland te hoge achtergronddepositie zal vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 worden gevraagd maximale mitigatie toe te passen. Door eerst alle redelijkerwijs te realiseren brongerichte maatregelen te betrekken bij de bepaling van de nieuwe depositie kan het studiegebied worden verkleind en daarmee de onderzoeklast worden beperkt. Motiveer wanneer extra depositie in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen als 'verwaarloosbaar' kan worden beschouwd.

⁹ De Commissie wijst er zekerheidshalve op dat de 'referentiesituatie' voor de Passende beoordeling afwijkt van de 'referentiesituatie' voor het MER (zie paragraaf 3.2 van dit advies). Bij het bepalen van mogelijke effecten op Natura

Gebiedsbescherming

Geef de beschermde natuurgebieden in het studiegebied, zoals Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die behoren tot de Ecologische hoofdstructuur (EHS), duidelijk aan op kaart. Gebieden die ver weg zijn gelegen kunnen globaal worden aangegeven (overzichtskaart), eventueel ondersteund door een tabel met de oppervlakte voor verzuring/vermesting gevoelige natuur per beschermingsregime per nieuwe depositieklasse.

Natura 2000-gebieden

Onderzoek in een Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. De Passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in het MER. Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁰ met succes wordt doorlopen.

Achtergrondinformatie

- Geef per Natura 2000-gebied de te verwachten nieuwe depositie, eventueel in klassen en geef vervolgens in een overzicht aan welke Natura 2000-gebieden in de nabijheid (bijvoorbeeld straal van tientallen kilometers rondom het plangebied) liggen en waarvan de nieuwe depositie in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen als substantieel kan worden beschouwd. Vermeld voor deze Natura 2000-gebieden: de instandhoudingsdoelstellingen van de voor depositie gevoelige soorten en habitats. Geef ook aan of sprake is van verbeterdoelstellingen.
- Geef de kritische depositiewaarden (KDW) van habitattypen¹¹, en de depositiegevoeligheid van leefgebieden van soorten¹².
- Geef voor het resterende deel van het studiegebied een overzicht (bijvoorbeeld tabel) van Natura 2000-gebieden met een overbelaste situatie, de KDW en de nieuwe depositie die wordt toegevoegd (eventueel in klassen).

2000-gebieden moet worden uitgegaan van de feitelijke, actuele situatie. Autonome ontwikkelingen behoren niet tot de referentiesituatie.

¹⁰ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹¹ De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

¹² In het kader van de PAS, onderdeel herstelstrategieën, zijn in concept kritische depositiewaarden voor leefgebieden van soorten vastgesteld. Deze komen vermoedelijk begin 2012 beschikbaar.

Beoordeling gevolgen nieuwe depositie

Onderzoek of er gevolgen kunnen zijn voor de Natura 2000-gebieden door de (cumulatieve) toename van depositie¹³. Besteed in ieder geval aandacht aan de volgende aspecten:

- achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermistende stoffen (NH₃, NO_x en SO₂) in het gebied¹⁴ in relatie tot de KDW;
- voor verzuring en vermistening gevoelige habitattypen en leefgebied van soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd;
- of, al dan niet in cumulatie, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden;
- mitigerende maatregelen waaronder beheermaatregelen (hydrologische maatregelen, begrazing, plaggen etc) in het kader van de concept-beheerplannen en Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) welke momenteel wordt opgesteld;
- voor de verder weg gelegen gebieden kunnen in het eerder genoemde overzicht van de Natura 2000-gebieden de mitigerende maatregelen worden toegevoegd, waarna de gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden beoordeeld.

Beoordeling overige gevolgen

Ga verder in op andere aspecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden direct rondom het studiegebied, zoals verstoring door licht, geluid, gevolgen voor de waterkwaliteit (ook thermisch) en windturbines (vanwege externe werking). Verderop in deze paragraaf zal specifiek op de effecten van windturbines worden ingegaan.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Atmosferische depositie kan gevolgen hebben voor de EHS in de omgeving. In de notitie R&D wordt aangegeven dat de effecten op de EHS niet worden onderzocht. Hoewel externe werking formeel geen deel uitmaakt van het afwegingskader voor de EHS, dienen eventuele milieugevolgen voor de EHS wel op hoofdlijnen in het MER te worden beschreven. Beschrijf de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS-gebieden in het studiegebied in een straal van enkele tientallen kilometers rondom het plangebied. Onderzoek op hoofdlijnen welke gevolgen het initiatief op de potentiële kenmerken en waarden kan hebben¹⁵.

Gevolgen voor soorten

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en waar zij voorkomen¹⁶. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor de staat van instandhouding¹⁷ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden. Ga ook in op de gevolgen van (thermische) waterkwaliteit voor beschermde vissoorten.

¹³ Gelet op de grootte van het studiegebied kan bij de bepaling van cumulatie eventueel worden voortgeborduurd op de benadering van Maasvlakte II waarbij de extra depositie uit andere projecten die in procedure zijn gemotiveerd wordt ingeschat (bijvoorbeeld extra depositie door voornemen + x% via cumulatie). Uit het oogpunt van zorgvuldigheid dient dit voldoende ruim te gebeuren.

¹⁴ Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM (zie Velders et al. 2011. Grootchalige concentratie- en depositiekaarten Nederland, RIVM).

¹⁵ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen.

¹⁶ Een globale analyse op basis van leefgebieden van beschermde soorten ('vlekkenkaarten') kan in dit stadium volstaan.

¹⁷ Van de Kleine Mantelmeeuw broedt een aanzienlijk deel van de landelijke populatie in het plangebied. Gelet op het internationale belang van de Nederlandse broedpopulatie zijn in verschillende Natura 2000-gebieden instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort geformuleerd maar een relatief groot deel broedt buiten het Natura 2000-netwerk.

Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan op grond waarvan verondersteld wordt dat de daarvoor benodigde ontheffing wordt verleend.

Windturbines

Beschrijf de gevolgen van windturbines voor beschermde natuurwaarden. Ga in op aanva- ringsslachtoffers en barrièrewerking voor vleermuizen en vogels. Besteed daarbij ook aan- dacht aan de dagelijkse bewegingen tussen rustplaatsen/slaapplaatsen en foerageergebie- den. Bij trekvogels kan een ordegrootte inschatting van het aantal slachtoffers/jaar per groep van soorten volstaan. Ga indien relevant (als gevolgen voor de staat van instandhouding niet op voorhand zijn uit te sluiten) in op de 1%-norm voor additionele sterfte bij vogels¹⁸. Betrek hierbij ook mitigerende maatregelen¹⁹.

4.5 Landschap

De windturbines zullen aan de rand van het plangebied worden geplaatst. Geef in het MER een beschrijving hoe de windturbines het landschap en horizon zullen veranderen. Ga daarbij in op de zichtbaarheid van de windturbines vanuit verschillende zichthoeken en laat zien hoe deze op andere parken in de directe omgeving aansluiten. De Commissie adviseert om als ondersteuning van het onderzoek visualisaties te gebruiken, bijvoorbeeld vanuit Hoek van Holland.

4.6 Geluid

Het Geluidconvenant Rijnmond-West is een belangrijk onderwerp zoals ook blijkt uit de in- spraakreacties. Momenteel vindt er een evaluatie plaats naar de eindcontour uit het conve- nant. De Commissie adviseert om de resultaten van deze evaluatie mee te nemen in het MER. Maak in het MER zowel de invloed van nieuwe ontwikkelingen op de eindcontour uit het con- venant als op de saneringscontouren (MTG-waarden) inzichtelijk. De Commissie vindt het van belang dat in het MER ook wordt aangegeven hoe zal worden omgegaan met ontwikkelingen die wel passen binnen de saneringscontour maar niet binnen de eindcontour.

In Hoek van Holland en Oostvoorne is sinds lange tijd sprake van veel overlast door laagfre- quent geluid. Pogingen om voor deze soort geluid eenduidig een bron aan te wijzen hebben tot nu toe nog niet tot succes geleid. Aan de problematiek van laagfrequent geluid moet, naar de mening van de Commissie, in het MER voor de MVI afzonderlijk aandacht worden besteed.

Beschrijf de (cumulatieve) geluidseffecten van de windturbines conform de notitie R&D.

¹⁸ Uitgelegd in de notitie Leidraad bepaling significantie van het Steunpunt Natura 2000.

¹⁹ Zie voor een aanzet voor mitigerende maatregelen voor vleermuizen en vogels o.a. rapport "Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land" van Winkelman et al. uit 2008 (Alterra-rapport 1780).

4.7 (Externe) veiligheid

De Commissie adviseert om de voor- en nadelen van een veiligheidscontour in het bestemmingsplan, die zijn genoemd in de notitie R&D (Bijlage 2 § 2.10), te concretiseren²⁰ en denkt daarvoor aan de volgende punten:

- een kaart met functioneel gebonden (beperkt) kwetsbare objecten die binnen de veiligheidscontour zullen liggen en die aangeeft welke daarvan nu al binnen de PR 10⁻⁶-contouren van de afzonderlijke bedrijven liggen. Schat voor beide om hoeveel personen het kan gaan;
- een indicatie van het aantal milieubelastende bedrijven buiten het plangebied MV1 die zich binnen de Veiligheidscontour van de MV1 zouden kunnen vestigen. Gebruik dit om te onderbouwen waar en hoe vestiging binnen de contour leidt tot ontlasting van andere locaties;
- een indicatie van het aantal hectares die nu “vrij” beschikbaar zijn *buiten* de PR 10⁻⁶ -contouren van de inrichtingen maar binnen de veiligheidscontour;
- waar binnen de bestaande PR 10⁻⁶-contouren in het bestemmingsplan nu ruimte is voor vestiging van kantoren (kwetsbare objecten) en om hoeveel hectare dit globaal kan gaan;²¹
- of en hoe concreet een concentratie van risicovolle bedrijven kan ontstaan, waardoor de kostenreductie voor veiligheidsmaatregelen een feitelijk te realiseren voordeel oplevert en of hierbij nog verschil zal ontstaan tussen de twee alternatieven;
- waaruit de voor- en nadelen bestaan van het weglaten van buisleidingen uit de veiligheidscontour.

De Notitie R&D geeft aan dat het effect van de uiteindelijke ligging van de veiligheidscontour op de ontwikkeling van het groepsrisico onderzocht zal worden (§ 4.2.5 p. 30). De Commissie onderschrijft het belang van een dergelijke analyse. Het is daarbij zoeken naar een passende aanpak omdat hiermee nog geen ervaring is opgedaan. De Commissie adviseert om aan hand van rekenvoorbeelden met “een modelbedrijf” of “modelbedrijven” de invloed zichtbaar te maken. Het is daarbij van belang dat “het modelbedrijf” of “de modelbedrijven” voldoende representatief is/zijn voor de ontwikkelingen die verwacht mogen worden in het plangebied.

De Commissie adviseert om niet alleen te onderzoeken wat de effecten zijn van de keuze van de ligging van de veiligheidscontour op de groepsrisico's, maar ook aan te geven wat de effecten op de toekomstige groepsrisico's zijn van de aanwezigheid van een dergelijke contour, ongeacht waar die precies komt te liggen. Maak hierbij onderscheid tussen wat er gebeurt met en hoe er wordt omgegaan met enerzijds de groepsrisico's voor gebieden buiten de con-

²⁰ Opgemerkt wordt (p.37 Notitie R&D) dat de veiligheidscontour zorgt voor scheiding van risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten. Ook het huidige bestemmingsplan zonder veiligheidscontour zorgt voor deze scheiding door de eisen die aan het plaatsgebonden risico worden gesteld. Maak dus duidelijk wat een bestemmingsplan met veiligheidscontour verandert aan de te realiseren EV-beleidsdoelen in vergelijking met een plan zonder veiligheidscontour.

²¹ Dit is van belang voor de onderbouwing van argumenten voor de keuze van de Veiligheidscontour. Dit inzicht geeft een onderbouwing van het al dan niet aanwezige verschil in ontwikkelingspotentieel van de MV I met en zonder Veiligheidscontour en daarmee een kwalitatieve aanduiding van het verschil in de ontwikkeling van de EV (c.q. het groepsrisico).

tour en anderzijds die voor het gebied binnen de contour. Werk dit uit door verschillen aan te geven.

Windturbines

Vanwege de kans op falen kunnen windturbines een risico opleveren voor de omgeving. Het is van belang om inzicht te geven in deze risico's. Maak gebruik van het Handboek Risicozonerings Windturbines zoals in de notitie R&D ook wordt aangegeven.

Ga indien aan de orde ook in op de volgende aspecten:

- hinder voor walradarstations;
- verstoring van radarbeeld van schepen;
- effect op straalpaden;
- hinder voor vliegverkeer.

4.8 Water

In de notitie R&D wordt voor het onderwerp 'water' aangegeven dat er kwalitatieve onderzoeken zullen plaatsvinden. De Commissie adviseert waar nodig te streven naar kwantitatieve onderzoeken en onderbouwingen van te verwachten effecten.

4.9 Duurzaamheid

Beschrijf of, en zo ja hoe het herziene bestemmingsplan een bijdrage levert aan het realiseren van de duurzaamheidsambities.

Duurzaam ruimtegebruik

Geef aan hoe de ambitie voor een intensiever en slimmer ruimtegebruik is verwerkt en hoe deze ambitie wordt geborgd. De Commissie adviseert om te onderzoeken of er vormen van co-siting mogelijk zijn.

Duurzame mobiliteit

Geef aan welke ontwikkelingen op de MV1 mogelijk zijn om een bijdrage te leveren aan de modal split ambities, het vermijden en verkorten van verplaatsingen en kansen voor introductie van duurzame vervoerswijzen.

Klimaatmitigatie

Beschrijf de rol van MV1 in het realiseren van de RCI ambities en projecten en geef aan of en hoe de onderzochte scenario's deze rol kunnen verstevigen.

Klimaat adaptatie

Het plangebied is buitendijks gebied. Geef aan in hoeverre klimaatadaptatie maatregelen noodzakelijk zijn om problemen door extremere weersomstandigheden (storm, neerslag) te voorkomen.

Duurzame energie

Een energietransitie is op handen. De scenario's in het Havenvisie 2030 lijken hier rekening mee te houden (High oil price scenario). Dit kan leiden tot snelle groei en krimp van energie- en brandstofsectoren. Geef aan welke ruimtelijke implicaties dit heeft voor het plangebied en hoe in het bestemmingsplan voldoende flexibiliteit wordt geborgd. Geef aan of deze transitie (biobrandstoffen, zon, wind, warmte, CCS) al binnen de planperiode kan leiden tot extra milieugebruiksruimte, met name luchtmissies, geluid en CO₂.

4.10 Gezondheid

De voorgenomen activiteit kan van invloed zijn op de gezondheid van bewoners in het studiegebied. Uit de inspraakreacties blijkt ook dat er zorgen zijn over de gezondheid. Bekend is dat ook onder wettelijke normen voor geluid, geur en luchtkwaliteit gezondheidseffecten kunnen optreden. Omdat dit een onderscheidend aspect kan zijn bij de beoordeling van de alternatieven adviseert de Commissie in het MER niet alleen te toetsen aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit, geluid en geur, maar ook aandacht te besteden aan de milieubelasting onder de wettelijke normen.

In de notitie R&D is al een aanzet gegeven om de gezondheidseffecten kwalitatief te beschrijven. Tijdens het locatiebezoek is aangegeven dat waar mogelijk ook kwantitatief onderzoek zal worden gedaan. De Commissie adviseert ook om de consequenties voor de volksgezondheid kwantitatief in beeld te brengen²² indien er sprake is van relatief grote groepen blootgestelden²³ en relatief grote gevolgen voor de luchtkwaliteit, geluid en geur²⁴. De Commissie adviseert om op een topografische kaart aan te geven hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen binnen de diverse (verschil)contouren voor lucht, geluid en geur liggen. Bereken voor geluid het aantal ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden door gebruik te maken van de voor het Europese geluidbeleid best geschikt geachte en geaccepteerde dosis-effectrelaties. Geef aan in hoeverre de alternatieven onderscheidend van elkaar zijn. Laat daarnaast zien welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om gezondheidseffecten zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de volksgezondheid te verbeteren. De Commissie geeft in overweging om dit aspect gezamenlijk met de omliggende plangebieden (Botlek - Vondelingenplaat en de Europoort) uit te werken.

4.11 Energieopbrengst windturbines

Beschrijf in het MER hoe de verschillende inrichtingsvarianten scoren op energieopbrengst en wat de totale te verwachten energieopbrengst is van de verschillende alternatieven.²⁵ Beschouw daarbij de diverse turbinevermogens (bijv. tussen 3-5MW en 5-8 MW) en relevante

²² Bijvoorbeeld de toe- dan wel afname van het aantal kinderen met verminderde longfunctie, het aantal mensen met COPD en het aantal vervroegde sterfgevallen.

²³ Denk hierbij aan minimaal 1000 mensen die extra worden blootgesteld aan minimaal 1 µg/m³ van PM_{2,5} en NO₂. Een dergelijk aantal blootgestelden is nodig om op basis van bestaande dosis-effectrelaties representatieve uitspraken te kunnen over de (extra) ziektelast.

²⁴ Externe veiligheid komt aan de orde in paragraaf 4.7 van dit advies.

²⁵ Omdat windaanbod hierbij een cruciale factor is adviseert de Commissie ook rekening te houden met de locatiespecifieke omstandigheden en niet alleen uit te gaan van het protocol Monitoring Duurzame Energie (MDE).

ashoogtes apart. Bepaal de vermeden emissies van CO₂, SO_x en NO_x t.g.v. de opwekking van elektriciteit met behulp van windturbines. Houd – indien van toepassing – ook rekening met de afname van energieopbrengst als gevolg van mitigerende maatregelen waarbij het vermogen van de turbines beperkt wordt.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen ‘vergelijking van alternatieven, leemten in milieuinformatie en ‘samenvatting van het MER’ heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

5.1 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.²⁶ Geef daarover in het MER inzicht:²⁷

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case voor het milieu);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer tijdens realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als (project-) doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.²⁸

5.2 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

²⁶ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

²⁷ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf).

²⁸ Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Rotterdam

Besluit: Vaststellen bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C21.1, C25, D11.3, D21.1, D22.2, D25.1-4
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Het bestemmingsplan zal voor een groot deel het bestaande type bedrijvigheid vastleggen maar zal ook het kader scheppen voor nieuwe m.e.r. (beoordelings)-plichtige ontwikkelingen. Vanwege ruimtedruk en efficiënt ruimtegebruik zal gekeken worden naar mogelijkheden om de bestaande (milieu)ruimte in het plangebied beter te benutten.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 9 november 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 11 november 2011 tot en met 22 december 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 28 september 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 17 januari 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

ir. C.J.M. Anzion

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

ir. R. Geerts

ing. B. Peters

drs. J.P. Siedsma (werkgroepsecretaris)

ing. R.L. Vogel

ir. P. de Vos

drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Maasvlakte 1, Gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam, Eindconcept 1.0, 13 oktober 2011;
- Havenvisie 2030, Havenbedrijf Rotterdam, november 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van 12 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 22 december 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Maasvlakte 1

ISBN: 978-90-421-3411-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

